

האוויר בתוך מערת המסתור היה קריר ולח. בחוץ, הרי יהודה היו אפופים בחשכה, ורק קולות רחוקים של דהרות סוסי הפרשים הרומאיים העידו על הסכנה האורבת. בתוך המערה, סביב מדורה קטנה שפלטה אור כתום ומרצד, ישבו קבוצת לוחמים צעירים. הם היו תלמידיו של רבי עקיבא, אך באותם ימים הם היו גם חייליו של בר כוכבא. תנחום, לוחם צעיר עם צלקת טרייה על מצחו, הניח את חרבו המושחזת בצד ונאנח.

"רבי," הוא פנה אל הזקן שישב מולם, "איך נוכל להמשיך? הרומאים סוגרים עלינו, הגזירות הופכות קשות מיום ליום, ואנחנו... אנחנו רק בני אדם. לפעמים נדמה לי שהמטרה שלנו היא כמו לנסות להזיז הר בידיים חשופות."

רבי עקיבא הרים את עיניו. למרות גילו המופלג, עיניו היו מלאות חיות, כאילו בערה בהן אש פנימית ששום אימפריה לא יכולה לכבות. הוא חייך חיוך דק.

"תנחום, אתה חושב שההר קשה מדי?" שאל הרבי בקול שקט. "בואו ואספר לכם על

הר שאגובהו היה רב יותר מכל מצור רומאי. ההר שהיה בתוך הראש שלי." אלעזר, תלמיד אחר שישב בסמוך, זקף את גבו בסקרנות. "בתוך הראש שלך, רבי? הרי כולם יודעים שאתה חכם מכל אדם. איזה הר יכול היה להיות שם?" "אלעזר בני," צחק רבי עקיבא, "אתם רואים מולכם רב עם אלפי תלמידים, אבל עד גיל ארבעים, לא ידעתי להבדיל בין האות 'א' לאות 'ב'. הייתי רועה צאן פשוט. כל מה שידעתי זה איך להוביל כבשים למרעה ואיך להישמר מהזאבים. התורה הייתה עבורי כמו חומה גבוהה של סלעים חלקים שאין בהם אחיזה." "ארבעים שנה?!" קרא תנחום בפליאה, "ובגיל כזה החלטת להתחיל מאפס? זה נשמע... כמעט בלתי אפשרי. איך לא התייאשת?"

"היה רגע אחד ששינה הכל," אמר רבי עקיבא, וקולו הפך למרוחק, כאילו הוא חוזר בזמן. "יום אחד, כשהובלתי את הצאן של כלבא שבוע, הגעתי לבאר מים. ליד הבאר עמד סלע ענק, ובמרכזו – חור עמוק ומדויק. הסתכלתי ותהיתי: מי יכול היה לקדוח חור כזה באבן הקשה הזו? שאלתי את האנשים שם: 'מי חצב בסלע הזה?'"

נו, ומה ענו לך?" שאל לוחם נוסף מהפינה המוצלת של המערה. "הם צחקו עליי", ענה עקיבא. "עקיבא הרועה, אינך יודע? אלו המים! הטיפות שנופלות על האבן בכל יום, שנה אחר שנה, הן שחצבו בה'. עמדתי שם והסתכלתי על הטיפות. טיפה קטנה, רכה, כמעט חסרת כוח. אבל היא נפלה שוב, ושוב, ושוב. באותו רגע הבנתי את הסוד: לא הכוח מנצח את הסלע, אלא הדבקות במטרה. אמרתי לעצמי: אם המים הרכים יכולים לחצוב באבן הקשה, הרי שדברי התורה, שהם כמים, יכולים לחצוב דרך אל הלב שלי, שאינו קשה מהסלע."

"אז חזרת הביתה והפכת לרב?" שאל אלעזר בחיוך. "הלוואי שזה היה כל כך פשוט", נאנח רבי עקיבא. "החלק הקשה באמת לא היה הלימוד, אלא הבושה. תארו לכם אותי, גבר חסון בן ארבעים, יושב בבית הספר של הדרדקים. הילדים הקטנים היו מצביעים עליי וצוחקים: 'תראו את הזקן שמנסה ללמוד א'-ב!'. בכל בוקר כשהתיישבתי על הספסל הקטן ליד הילדים, הרגשתי רצון עז לקום ולברוח. הרגשתי טיפש. הרגשתי שזה מאוחר מדי."

"ומה עזר אותך מלברוח?" שאל תנחום, שחווה בעצמו את תחושת הכישלון בקרבות האחרונים. "הטיפה", ענה רבי עקיבא בנחישות. "בכל פעם שהדמעות עלו בעיניי מהבושה, נזכרתי בחור שבסלע. אמרתי לעצמי: 'עקיבא, היום למדת רק את האות א'. מחר תלמד את ב'. אם תתמיד, בסוף גם הסלע בראש שלך ייחצב'. ורחל, אשתי היקרה... היא הייתה המצביאה שלי. היא אמרה לי: 'לך עקיבא, אל תביט לאחור. האמת חזקה יותר מהצחוק של האנשים'."

אלעזר שתק לרגע, ואז שאל: "רבי, האם זה מה שנותן לך את הכוח לתמוך במרד עכשיו? הרי הרומאים הם הסלע הכי קשה בעולם."

רבי עקיבא קם על רגליו. צלו הוטל על קירות המערה, נראה ענק ומרשים. "בדיוק כך, בני". הרומאים חושבים שהם חזקים כי יש להם לגיונות וברזל. אבל אנחנו – אנחנו המים. אנחנו עם שלא מוותר על המטרה שלו. גם אם ידרשו עוד שנים, גם אם נצטרך להתחיל שוב ושוב מאפס, הדבקות שלנו במי שאנחנו היא שתנצח בסוף. ל"ג בעומר הוא היום שבו אנחנו זוכרים שהאש שלנו לא כבתה, גם כשהיה נדמה שהחושך מנצח. "אז המדורות שנדליק הלילה," אמר תנחום והרים את חרבו, הפעם עם ניצוץ של תקווה בעיניים, "הן לא רק סימן ללוחמים האחרים?"

"הן הסימן ללב שלכם," ענה רבי עקיבא. "הן מזכירות לנו שמי שלא מוותר לעצמו, מי שדבק במטרה כמו הטיפה על הסלע, סופו להאיר את העולם כולו."

התלמידים הביטו זה בזה. מחוץ למערה, הכוכבים החלו לנצנץ מעל הרי יהודה. הם ידעו שהדרך עוד ארוכה וקשה, אבל הלילה, בזכות דבריו של הרועה שהפך לרב, הם הרגישו שהם כבר לא רק לוחמים – הם היו חלק מסיפור גדול הרבה יותר, סיפור של עם שלא מוותר.

איך טיפת מים "מנצחת" סלע חזק?

זה נשמע כמו קסם, אבל זה בעצם מדע! המים מצליחים לחצוב בסלע בזכות שני דברים עיקריים:

הראשון, לחץ - אמנם טיפת מים היא רכה, אבל כשהיא נופלת על הסלע, היא מפעילה עליו לחץ. דמיינו מיליוני "פטישים" זעירים שדופקים בדיוק על אותה נקודה במשך שנים. לאט לאט, המכות הקטנות האלה מחלישות את הסלע וגורמות לפירורים קטנטנים להתנתק ממנו.

השני, המסה - בטבע יש סלעים (כמו סלע גיר) שעשויים מחומרים שהמים יכולים להמיס. זה קצת מזכיר קוביית סוכר שנעלמת בתוך כוס תה חם. המים חודרים לסדקים קטנים בסלע, ממיסים את ה"דבק" שמחזיק אותו, והסלע מתחיל להתפורר.

הדבר החשוב ביותר הוא ההתמדה. טיפה אחת לא עושה כלום, אבל מיליון טיפות שנפלות לאורך שנים רבות יוצרות בסוף חור עמוק.

המים לא מנצחים את הסלע בגלל שהם חזקים יותר, אלא בגלל שהם אף פעם לא מוותרים! זה בדיוק מה שנקרא "דבקות במטרה".

1. מתי והיכן מתרחשת עלילת הסיפור? ציינו את התקופה ההיסטורית ואת המקום המדויק שבו יושבות הדמויות.
2. מה היה עיסוקו של עקיבא עד גיל ארבעים, וכיצד הוא מתאר את מצבו ההשכלתי באותה תקופה?
3. בפסקה השנייה מופיע התיאור: "בתוך המערה... ישבו קבוצת לוחמים צעירים". מדוע הלוחמים נמצאים במערה? היעזרו במידע על התקופה ההיסטורית המוזכרת בסיפור.
4. מה גרם לעקיבא להאמין שגם הוא יכול ללמוד תורה בגיל מבוגר? תארו את התופעה שראה בטבע.
5. בסיפור מוזכרת דמותה של רחל. מה היה תפקידה בתהליך השינוי שעבר עקיבא?
6. לפי דבריו של רבי עקיבא בסוף הסיפור, מהי המטרה של הדלקת המשואות (המדורות) בל"ג בעומר?

מיומנויות לשון ופירושי מילים

1. לפניכם המילה: "נחישות". מצאו בסיפור משפט המדגים את נחישותו של רבי עקיבא והעתיקו אותו.

2. בפסקה החמישית נכתב: "התורה הייתה עבורי כמו חומה גבוהה של סלעים חלקים שאין בהם אחיזה". מהי המשמעות של המילה **אחיזה** בהקשר זה?
- א. יכולת להבין או להיתפס למשהו.
 - ב. מקום גבוה להסתתר בו.
 - ג. כלי נשק של לוחמים.
 - ד. בגד שלובשים רועי צאן.
3. שורשים ומשפחות מילים: מצאו בטקסט שלוש מילים השייכות לשורש ח.צ.ב.
4. מילים נרדפות: מצאו בטקסט מילה נרדפת למילה "התמדה".
5. במשפט: "הרומאים חושבים שהם חזקים... אבל אנחנו המים". מהו התפקיד של מילת הקישור "אבל"? (הוספה / ניגוד / סיבה / תוצאה).
6. מאזכרים (למי המילה מתייחסת?)
- בכל אחת מהשאלות הבאות, ציינו למי או למה מתייחסת המילה המודגשת:
1. בפסקה הראשונה כתוב: "בתוך המערה... ישבו קבוצת לוחמים צעירים... הם היו תלמידיו של רבי עקיבא". המילה "הם" מתייחסת ל: _____.
2. בפסקה החמישית כתוב: "היא האמינה בי כשכולם חשבו שהשתגעתי. היא שלחה אותי ללמוד". המילה "היא" מתייחסת ל: _____.
7. במשפט: "הם היו תלמידיו של רבי עקיבא, אך באותם ימים הם היו גם חייליו של בר כוכבא". מהו היחס הלוגי שמביעה מילת הקישור "אך"? (סיבה / הוספה / ניגוד / ויתור)
8. במשפט: "**למרות** גילו המופלג, עיניו היו מלאות חיות". החליפו את מילת הקישור "למרות" במילת קישור אחרת בעלת משמעות זהה.
9. במשפט: "הטיפה לא חוצבת בסלע בגלל הכוח שלה, **אלא** בגלל ההתמדה שלה". מילת הקישור "אלא" משמשת כאן ל: _____.
- א. הסבר ותוצאה.
 - ב. תיקון או הנגדה (אחרי שלילה).
 - ג. תנאי.
 - ד. השוואה.
10. במשפט: "נשמרנו מהזאבים **כדי** שהעדר לא ייפגע". מהו התפקיד של המילה "כדי"? (זמן / מטרה / ניגוד / סיבה)

11. בפסקה הראשונה מופיעים שמות התואר: "קריר ולח". אילו שמות עצם הם מתארים? _____

12. לפניכם רשימת שמות עצם מהטקסט. התאימו לכל אחד מהם שם תואר.

- סלע: _____
- דמעות: _____
- לוחמים: _____
- אש: _____

13. בסיפור מופיעים שמות הפועל: "לחצוב", "לברוח", "ללמוד". מהו השורש של כל אחד מהם?

- לחצוב: _____
- לברוח: _____
- ללמוד: _____

14. רבי עקיבא מספר שתהליך הלמידה היה כרוך בבושה גדולה. מדוע הוא התבייש, וכיצד התמודד עם תחושה זו?

15. קראו שוב את המשפט: "לא הכוח מנצח את הסלע, אלא הדבקות במטרה". כיצד משפט זה מסביר את הקשר שבין סיפורו האישי של עקיבא לבין המאבק של הלוחמים ברומאים?

16. רבי עקיבא טוען שמעולם לא מאוחר מדי להתחיל ללמוד. האם אתם מסכימים עם קביעה זו? נמקו את תשובתכם והביאו דוגמה מהחיים או מהסיפור.

17. אילו תכונות אופי נדרשות לאדם כדי לשבת בכיתה עם ילדים קטנים כשהוא בן ארבעים? ציינו לפחות שתי תכונות והסבירו.

18. האם קרה לכם פעם שהרגשתם מול "סלע" (משימה קשה מאוד או חלום שנראה בלתי אפשרי)? ספרו בקצרה מה היה ה"סלע" שלכם וכיצד פעלתם.

